

(9)

ΤΕΕ - ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ 25 ΣΕΠΤ. 1990
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΔΕΠΑ Α.Ε.
κας Β. ΚΟΤΣΙΡΑ - ΔΟΥΚΑ

Θα ήθελα να επισημάνω λίγα πράγματα σε σχέση με τις πετρελαϊκές κρίσεις και την επίδρασή τους στην οικονομία της χώρας και ειδικότερα στις λιπασματοβιομηχανίες.

Τις εξελίξεις στο έργο της εισαγωγής του Φ.Α. θα καλύψει με την εισήγησή του από πλευράς ΔΕΠΑ ο Δρ. Χημικός Μηχανικός Γιάννης Δεσούρης.

Στην διάρκεια των πετρελαϊκών κρίσεων δύο παράγοντες επηρεάζονται και αποκτούν μέγιστο ενδιαφέρον. Κατ' αρχήν η επάρκεια και η ασφάλεια του εφοδιασμού σε ενέργεια, και δεύτερο το κόστος κτήσης της.

Οεδομένου ότι σοβαρότερος παράγοντας είναι αυτός της συνεχούς και ασφαλούς τροφοδοσίας μιάς χώρας, παρατηρείται το φαινόμενο χώρες σαν και τη δική μας που εξαρτώνται κατά μέγιστο βαθμό, ακόμη και για τις πιο βασικές ανάγκες τους, από το πετρέλαιο αντί να καταναλίσκουν τα αποθέματα, που διατηρούν ακριβώς για τέτοιες κρίσεις, να προσπαθούν να αυξήσουν την αποθεματοποίησή τους, αγοράζοντας φορτία σε ακριβότερες ακόμα και από τις ισχύουσες τιμές, και αυτό γιατί λόγω του χαρακτήρα της πετρελαϊκής κρίσης, δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν η χρονική διάρκεια της καθώς και οι διαστάσεις της.

Οι χώρες της Ευρώπης γενικότερα αλλά και της Κοινότητας ειδικότερα μετά την πετρελαϊκή κρίση του 1973 αντέδρασαν έγκαιρα, μειώνοντας την ενεργειακή εξάρτησή τους από το πετρέλαιο και με την εισαγωγή του φυσικού Αερίου στο ενεργειακό τους ισοζύγιο.

Στις χώρες αυτές επικράτησε η άποψη ότι το σύστημα προμήθειας Φ.Α. παρέχει από την φύση του και μόνο μεγαλύτερη ασφάλεια και αξιοπιστία.

Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι στην περίπτωση Φ.Α. μεταφερόμενου με αγωγό θα είναι πολύ σημαντική η ζημία που θα υφίσταται η προμηθεύτρια χώρα από μείωση ή διακοπή παροχής αερίου, σε περίπτωση εμφάνισης "κρίσης" σχετιζόμενης με την χώρα αυτή, διότι το κόστος συντήρησης και απόσβεσης της αξίας αυτού τούτου του αγωγού παραμένει σχεδόν σταθερό, είτε διοχετεύεται αέριο μέσα από αυτόν, είτε όχι. Άρα υπάρχει κοινό συμφέρον και στις δύο χώρες (προμηθεύτρια και αγοράστρια) ο αγωγός να λειτουργεί συνεχώς και ει δυνατόν στο μέγιστο της δυναμικότητάς του.

Αυτός είναι ένας εξ αντικειμένου λόγος αποτροπής της "δημιουργίας κρίσεων" στην περίπτωση του φυσικού Αερίου. Δεν υπάρχει σε τελευταία ανάλυση η ευχέρεια στην χώρα παραγωγής να σταματήσει την τροφοδοσία, χωρίς σημαντική ζημία και για την ίδια.

Ο άλλος παράγων είναι οι τιμές αγοράς προμήθειας του φυσικού Αερίου. Σε αντίθεση με την τιμολόγηση της αγοράς φορτίων πετρελαίου, η τιμολόγηση του φυσικού Αερίου (αν και συνδέεται με έναν μαθηματικό τύπο με τις διεθνείς τιμές του πετρελαίου), γίνεται για μια μακρά περίοδο προμήθειας/κατανάλωσης (συνήθως για ένα εξάμηνο) εξομαλύνοντας έτσι τις παροδικές αιχμές τιμών πώλησης στην βραχυχρόνια κρίση.

Η τιμή αυτή της προμήθειας Φ.Α. συνήθως είναι σταθερή για κάθε ημερολογιακό τρίμηνο.

Ετσι, ενώ μία απότομη αύξηση του πετρελαίου στην διεθνή αγορά μας αναγκάζει (σαν κράτος) να προμηθευτούμε πετρέλαιο στην νέα αυξημένη τιμή, στο Φ.Α. η απότομη αύξηση της τιμής αυτής που μπορεί να κρατήσει 2, 3 και 4 μήνες θα εξομαλυνθεί με τις χαμηλές τιμές των προγενέστερων ή και μεταγενέστερων (μετά την κρίση) τιμών.

Αν είχε ξεκινήσει ήδη η εισαγωγή στη χώρα μας του φυσικού Αερίου και είχαμε φθάσει στο σημείο να καλύπτεται με φυσικό Αέριο το 12% της πρωτογενούς μας ενέργειας δηλαδή περίπου το 20% των εισαγωγών μας σε πετρέλαιο (λόγω του μεγαλύτερου βαθμού απόδοσης στην κατανάλωση) η κρίση θα πέραγε για τη χώρα μας με μεγαλύτερη ασφάλεια στον εφοδιασμό και με πολύ λιγότερη συναλλαγματική εκροή, μια και το φυσικό Αέριο από την ΕΣΣΔ αντισταθμίζεται με ελληνικά προϊόντα και συγχρόνως η τιμή του βασίζεται στη μέση τιμή μιάς μεγάλης προηγούμενης περιόδου (συνήθως το προηγούμενο εξάμηνο) εξομαλύνοντας έτσι και θέτοντας στην πραγματική τους διάσταση τις απότομες αιχμές των περιόδων της κρίσης.

Ας δούμε τώρα την πορεία του Έργου της εισαγωγής του φυσικού Αερίου στην Ελλάδα.

Το έργο για την εισαγωγή του Φ.Α. στην χώρα μας βρίσκεται σήμερα στην πιο ευαίσθητη φάση του. Ολοκληρώθηκαν μια σειρά αναγκαίες μελέτες, και ήρθε η περίοδος των κρίσιμων μεγάλων αποφάσεων. Αποφάσεων της διοικήσεως της ΔΕΠΑ, αποφάσεων που αφορούν και διοικήσεις άλλων εταιρειών, όπως ΑΕΒΑΗ, ΒΦΗ, ΔΕΗ καθώς και φυσικά αποφάσεων της Κυβέρνησης.

Η πρώτη ομάδα αποφάσεων αφορά τα μεγάλα κομμάτια του έργου που άλλα έχουν ήδη προχωρήσει στη φάση της ανάθεσης και άλλα βρίσκονται στη φάση της διακήρυξης.

Η άλλη ομάδα αφορά τις εμπορικές συμφωνίες με καταναλώτριες εταιρίες και σχετίζονται και με προηγούμενες αποφάσεις που αφορούν τις ίδιες τις εταιρίες (όπως π.χ. έγκριση του 10ετούς προγράμματος της ΔΕΗ).

Η τρίτη ομάδα αποφάσεων αφορά την τιμολογιακή πολιτική και την πολιτική διεισδύσεως του αερίου, που φαινομενικά μπορεί να θεωρηθεί όχι τόσο άμεσα αναγκαία, όμως είναι και απαιτεί και πολιτικές αποφάσεις.

Το έργο και μπορεί και πρέπει να γίνει μέσα τις προθεσμίες που έχουν γι' αυτό οριστεί. Κάθε καθυστέρηση στις αποφάσεις οδηγεί αναπόφευκτα πια σε τελικές καθυστερήσεις που θα φέρουν μεγάλη ζημία για την Εθνική Οικονομία. Καθένας από τους παράγοντες που συντελούν στην προώθηση του έργου έχει το μερίδιο της ευθύνης του και αυτή πρέπει να αποδίδεται. Οι πιθανές τροχοπέδησεις για οποιονδήποτε λόγο είναι ανεπίτρεπτες. Ακόμη και αν προέρχονται από αντικειμενικές συνθήκες, πρέπει να δίνεται μάχη να ξεπερνιούνται.

Χαρακτηριστικό και σ' αυτό το θέμα είναι η στάση και τα οφέλη που αποκομίζει απ' αυτήν η Τουρκία. Αρχισε μετά από μας τις συζητήσεις, υπέγραψε νωρίτερα, ξεκίνησε και όπως φαίνεται τήρησε τα χρονοδιαγράμματα της και σήμερα οι εμπορικές συναλλαγές Τουρκίας ΕΣΣΔ από μηδέν περίπου το 1989 έφθασαν το 1 δισ. \$ και το 1990 προβλέπεται στα 2 δισ. \$ με όλα τα οικονομικά αλλά και πολιτικά οφέλη που προκύπτουν απ' αυτό.

Νομίζω ότι όλοι πλέον παραδεχόμαστε ότι ούτε η ενεργειακή, ούτε η Εθνική Οικονομία έχει τη δυνατότητα για παραπέρα απώλειες από σπατάλη ενέργειας, σπατάλη χρηματοδότησης, σπατάλες συναλλάγματος από καθυστερήσεις στην υλοποίηση τέτοιων θεμελιακών έργων όπως το Έργο του Φ.Α.

Τέλος, όσον αφορά την τροφοδότηση και χρήση του Φ.Α. στις λιπασματοβιομηχανίες και ποιό συγκεκριμένα στις βιομηχανίες παραγωγής αμμωνίας (ΑΕΒΑΠ και Β.Φ.Α.) η ΔΕΠΑ είναι διατεθημένη, και το έχει δώσει και γραπτά, να τροφοδοτήσει τις αμμωνίες με τις αναγκαίες ποσότητες και στις χαμηλότερες δυνατές τιμές.

Στις βιομηχανίες παραγωγής αμμωνίας έχουν δηλωθεί αυτές οι τιμές, και είναι πράγματι ανταγωνιστικές.

Σε αυτές τις τιμές περιλαμβάνονται η τιμή προμήθειας του Σοβιετικού Φ.Α. στα σύνορα της χώρας αυξημένη κατά ένα πολύ μικρό ποσοστό που καλύπτει μέρος των λειτουργικών εξόδων της ΔΕΠΑ και κατά ένα σταθερό ποσό που αντιστοιχεί στην απόσβεση των κλάδων.

Από όλα τα παραπάνω είναι φανερό ότι, αν είχαμε φέρει το Φ.Α. 10 χρόνια νωρίτερα ένα μεγάλο μέρος των αποσβέσεων του έργου θα είχε τελειώσει και η παραπάνω τιμή θα ήταν πολύ μικρότερη.

Ποτέ δεν είναι αργά. Οι αμμωνίες πρέπει να παραμείνουν, να εκσυγχρονισθούν για να είναι ανταγωνιστικές και να τροφοδοτηθούν με Φ.Α. ώστε τα λιπάσματα μας να μην εξαρτώνται μόνο από εισαγόμενη αμμωνία και τις ευκαιριακές τιμές προμήθειας.